ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΡΑΚΟΒΟΛΙΑ 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΟΙΝΟΣ ΑΛΥΠΙΟΣ ΦΙΑΛΑΙ 5

ΔΙ' ΑΓΓΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΣ
ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ:
ΕΝ ΚΡΑΣΟΒΟΛΙΟΝ ΣΚΟΠΕΛΟΥ ΚΑΙ ΕΝ
ΚΟΧΛΙΑΡΙΟΝ ΤΣΑΛΑΦΟΥΤΙΟΥ ΑΓΡΑΦΩΝ

ΕΝ ΓΡΕΒΕΝΟΙΣ,
ΤΥΠΟΙΣ ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ,
ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 22

...ὑπὸ τὴν αὔραν τῶν θροούντων φύλλων...

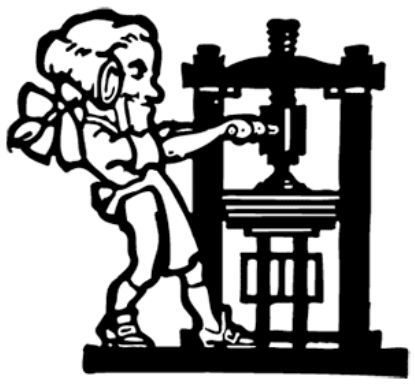

τύρβη

ΕΝΤΥΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ τῆς ΦΑΙΔΡΑΣ ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ

Χριστούγεννα 2017 * ΦΥΛΛΟΝ 10ον

Ἀκαριαία πέδη

Ὁλόχρυσα τὰ πέδικλα οἱ λέξεις μοῦ φορᾶνε
κάθε ποὺ ξεκινῶ τοῦ νοῦ ταξίδι.
Καί, σπεῦδε, βόηθα γέροντα τῆς ἀκροποταμιᾶς,
βόηθα, τὸ κεκραγάριο, πλαγίως,
καὶ σὺ τῆς Δέσπως ὁ ἀχὸς σὲ ξεχασμένο πύργο,
καὶ σεῖς τὰ ρῶ τὰ ἐρωτικά, σὰν γιὰ σεκόντο.
Ἔλα ὡς ἐρχόσουν καὶ παλιὰ μ' ἐκεῖνον τὸν ἀγέρα
τὸν ἀλεξαντριανό,
τοῦ τιμονιοῦ σου αὐλάκια ν' ἀκλουθῶ, βαπόρι ἐσὺ ρωμέικο.
Κι ἂς εἶναι τὸ ταξίδι μου
ἀργὸ πασαπνοάριο σὲ στέρνες π' ἀντηχοῦν
δικαιωμένες.
Κι ἂς εἶναι τάξη πλέουσα ἡ φαντασία μου
πανδέγμων γιὰ γραμμένα κι ἄγραφα.
Ἄχ! Κάτι σὰν γολετὶ νὰ ἤμουν, πέρι
τραῖνο ποὺ τὸ ξετίναξεν ἀκαριαία πέδη.

Ἄγγελος Γ. Μαντᾶς

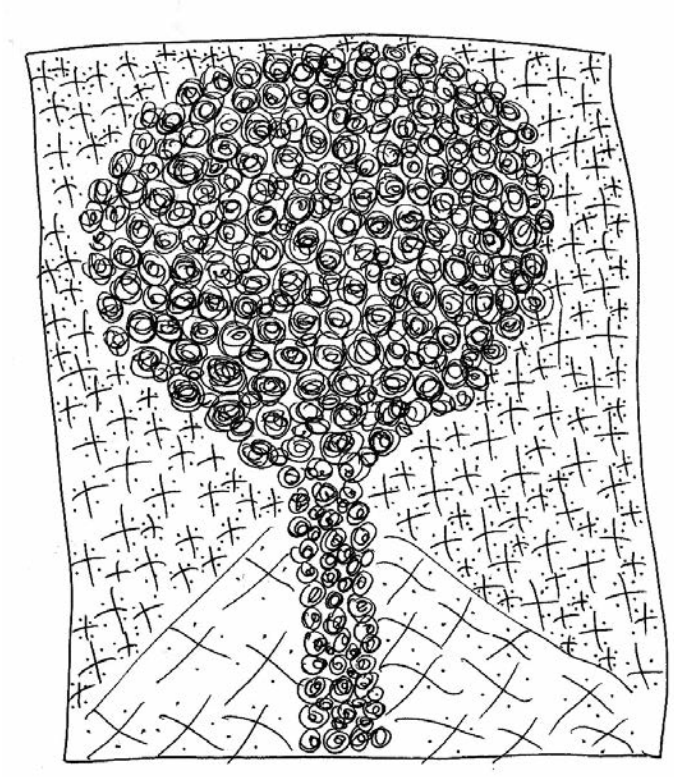

Δένδρο εἶχα στὴν αὐλή μου γιὰ παρηγοριὰ δική μου.
Σχέδιο Στέλιου Κούκου.

Ἄγγιγμα

Τὶς μέρες τοῦ ἰουλιανοῦ καύσωνα δοκίμαζα ἀλλὰ δὲν μποροῦσα νὰ πιάσω μολύβι καὶ χαρτί. "Ἄγγιξέ με λιγάκι νὰ πάρω μπρὸς" τὸν παρακάλεσα. Ἀνήμερα τοῦ Προφήτη Ἠλία μοῦ ἦλθαν τὰ *Χρονικὰ Δυτικῆς Μακεδονίας* τῆς 14ης Ἰουλίου καὶ τὸ *Πορθμεῖον* τοῦ Ν. Ἀ. Παναγιωτόπουλου.

Στὰ *Χρονικὰ* ὁ Ντίνος Ἀγραφιώτης, εὐεργετικὸ γιὰ τοὺς μελετητὲς τοῦ Ἀλεξάνδρου τρυποκάρυδο, ἔμελπε μὲ τέτοιο ὕφος τὸ πρόσφατο κλέος τῆς πάλαι ποτὲ πτωχῆς νήσου ἐκείνου ποὺ ἔγραψε τὴν "Γυναῖκα τοῦ Καραχμέτη"*: "...θάλπος καὶ συγκίνησις ἄφατος κατέλαβε τὸ πλῆθος αἱ δὲ κορασίδες, ἑλληνιστὶ τσιρλίντερς, ἐκραύγαζον μὲ φωνὰς χορδιζούσας τοὺς ἀέρας". Ἡ μολπὴ τελείωνε μὲ καταπραϋντικὴ ὑποσημείωση.

Μὲ τὸ *Πορθμεῖον* ὁ λίαν δεξιὸς πορθμεὺς Ν. Ἀ. Παναγιωτόπουλος διεπόρθμευε τετράκις τὸν δυσήνιο διηγηματογράφο. Ἡ τελευταία διαπόρθμευση: "Καὶ τὸν ἀπλανὴ Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη φανούσιμο, μὲ τὸ πανωφόρι ἀποφόρι τοῦ Ἀλέξανδρου Πάλλη πιασμένο μὲ παραμάνες, νὰ βαδίζει πρὸς τὸν Καρκαβίτσα καὶ μόλις τὸν πλησιάζει νὰ κλαίει καὶ νὰ τὸ βάζει στὰ πόδια λέγοντάς του: Τί εἶμαι ἐγὼ; Αὐτὸ τὸ Τί εἶμαι ἐγὼ; τὸ ἀπαρτισμένο ἀπὸ Ὡσεϊαστέρες, ἡμιαστρικὲς πηγὲς καὶ κλάμα, τρύπωσε σ' ἕνα τυπογραφεῖο;".

Ἔφταναν καὶ περίσσευαν τὰ ἀγγίγματα. Ὡστόσο τὴν ἄλλη μέρα ἦλθε κι ἕνας συμπαγὴς δίσκος μὲ τέσσερις μεγαλοβδομιαδιάτικες ἐκπομπὲς τῆς ΕΤ Πατρῶν καμωμένες ἀπὸ τὸν Ἀλέξιο Μπρούσαλη καὶ τοὺς συνεργάτες του. Ὅλες ἀφιερωμένες στὸν Παπαδιαμάντη.

Ὕστερα ἔπιασα χαρτὶ καὶ μολύβι.

Λαόνικος Διονυσίου

* Δὲν μνημονεύω εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε αὐτὸ τὸ διήγημα.

ΑΦΗΓΗΣΙΣ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ

Αὐτὸ καὶ μόνον τὸ θέαμα θὰ μὲ καθίστα ἔνθουν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ὅταν σήκωσε τὸ κεφάλι ἀπὸ τὸν ὑπολογιστὴ χιόνιζε. Μπὰ σὲ καλό του! Πότε ἐλευκάνθη ἡ πλάσις; Ἔπρεπε νὰ πάει καὶ ταχυδρομεῖο, νὰ πληρώσει τὸ σῆμα (καὶ ἄλλα τινὰ καὶ δυσάρεστα), νὰ ἀγοράσει τρίγωνα καλάνδων γιὰ τὰ παιδιὰ (τὰ παλιὰ εἶχαν χαθεῖ κάπου στὶς χαραμάδες τοῦ χρόνου).

Στὴ βιτρίνα εἶδε πολλὰ καὶ τερπνὰ καὶ ἀκριβά. Ἐθεώρησε καλὸ νὰ πάρει ἕναν καζαμίαν (χωρὶς τὰ...ξεματιάσματα) γιὰ τὸ τυχερὸν τοῦ ἐπερχόμενου ἐνιαυτοῦ. Θυμήθηκε καὶ ἐκεῖνο τὸ τζὶπ τῆς ἀστυνομίας ὑποκάτω τοῦ δένδρου τῶν Χριστουγέννων ἦτο δευτεροετὴς τοῦ Δημοτικοῦ καὶ ὁ πατέρας στὴ Γερμανία. Ποῦ πᾶνε τὰ παιχνίδια μας ὅταν χάνονται ἀπὸ τὸ παρὸν τοῦ βίου;

Στὸν δρόμο κοντὰ στὸ Δασαρχεῖο εἶδε (μπὰς καὶ ἔβλεπε πράματα σὰν ἀλαφροϊσκιωτος;) ἕναν πιτσιρικάν, ἔφηβον μᾶλλον, νὰ διαβάζει στὸ παγκάκι. Ὄχι ἀπὸ ὀθόνης παρακαλῶ. Ἀλλὰ κρατώντας τόμον ὑποπράσινον. Πρασίνισε ἀπὸ τὴ ζήλια του ὁ ἴδιος ἀφοῦ ἀσχολοῦνταν μόνο μὲ ὑποθέσεις (τεκμηριωμένα!) πρακτικές, ὡς φερέγγυος ἐνήλιξ. Τάχιστα, ὅμως, ἡ ζήλια μετετράπη σὲ μία τρυφερότητα εὐρύχωρη, μέρες ποὺ ἦταν. Προσπάθησε νὰ ὑποκλέψει τὸν τίτλο καὶ ἡ ματιά του γέμισε Σποράδες.

Γυρνώντας στὸ σπίτι ζήτησε ἕνα σαλέπι γλυκό, σερμπέτι. Πῆρε τὸν 4ο τόμο του καὶ ἄρχισε νὰ φουμέρνει ναργιλὲ ἐξαίσιο. Χριστούγεννα, μάλιστα, ὄχι παῖξε γέλασε.

Ἀντώνης Ν. Παπαβασιλείου

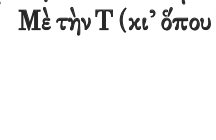

Σελίς 2

- π. Κωνσταντῖνος Ν. Καλλιανός
- Στέλιος Κοῦκος
- Κωνσταντῖνος Σπ. Τσιώλης

Β.Π. Καραγιάννη - Στὸ Μέγα Γιαλὸ (γιαλὸ πηγαίναμε)

Ἡ φαμίλια τοῦ Φασκογιάννη τοῦ αἰγοβοσκοῦ καὶ ἄλλες δυὸ μὴ ἔχοντες ἐκκλησία πλησίον στὰ μανδριά τους διὰ νὰ λειτουργηθοῦν τὰ Χριστούγεννα πῆγαν στὸ μοναστηράκι τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Καὶ ἡμεῖς (ἐγὼ δηλ.) διὰ τὴν αὐτὴν λειτουργίαν μὲ τὴν δεύτερη καμπάνα, νύχτα ἔξω, στὸν μεγαλοπρεπῆ γείτονα ἅγιο Δημήτριο πάω κι' αὐτὸς πρῶτα μονύδριον, μετόχι τῆς Παναγίας τῆς Ἐλασσωνίτισσας, ἦτο.

«...Κάτωθεν ἀπὸ τὸ μοναστηράκι ἠπλώνετο ὁ Μέγας Γιαλὸς μὲ τὴν μακρὰν ἀτέλειωτον πλατεῖαν λωρίδα τῆς ἄμμου καὶ τῶν χαλικιῶν του, μὲ τὴν βαθεῖαν γαλανὴν καὶ πρασινίζουσαν θάλασσάν του...»

Αὐτὴ ἡ θάλασσα ὅμως, ἦταν ἢ γιὰ ἄλλο γιαλὸ μιλοῦμε παρακατιῶντες, καὶ δὲν καταλαβαίνουμε;

Τότε, 197...ἔτος

Πρὸ εὐμνημονεύτων χρόνων τῷ καιρῷ τῆς ἐνηλικιώσεώς μας διὰ τῆς φανταρεύσεως, ὅτι μηδεὶς ἀφανταρεύτος ἐνηλικιοῦταιἢ ε λοχίας, ὑποστὰς τὶς νόμιμες δοκιμασίες κι' ἐξετάσεις στὸ ΛΥΒ Σερβίων παρὰ τὴν κοινότητα Λάβα, στὸ Ταχυδρομικὸν Σῶμα ἔλαβα τὴν τελικὴν κανονικὴν ἄδεια λίγο πρὸ τῆς ἀπολύσεώς μου ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ νεοΕλληνικοῦ.

Μὲ τὴν Τ (κι' ὅπου Τ= ὑποκοριστικὸν ποὺ ἐπιχωριάζει στὸν τόπο μας τῆς ἑορταζούσης τὴν 22αν Δεκεμβρίου Φαρμακολυτρίας ὅτε καὶ κοινωνοῦμεν καὶ λύεται ἡ ἤπια νηστεία μας (μόνον ἀκρεοφαγία δηλονότι) τῶν Χριστουγέννων, ἐφορτώσαμεν μίαν βαλίτζα στὸ λεωφορεῖον τοῦ ΚΤΕΛ Κοζάνης πρὸς Λάρισαν καὶ ἀπὸ κεῖ Βόλος. Πλοῖον δὲ ἁρμόδιον πρὸς τοῦτο μᾶς μετέφερεν στὴν γλυκεῖαν νῆσον τῶν ἀναγνωστικῶν μας ὀνείρων Σκιάθον. Πρὸς παρὰ - θερισμὸν εἰκόνων, ἐντυπώσεων, αἰσθημάτων κ.λπ.

Μὲ τὸ ποὺ κατεβήκαμαν στὸ λιμάνι Τὸν εἴδαμε ἐντοιχισμένο· ἀνάγλυπτη ἡ ὄψη του σὲ μία στήλη νὰ θυμίζει ἀπὸ τὸ "Μοι(υ)ρολόγι τῆς φώκιας" τοῦ: "Σὰν νὰ 'χαν ποτὲ τελειωμὸ τὰ πάθια κι' οἱ καημοὶ τοῦ κόσμου. Τὰ δικά μου "πάθια" τῆς θητείας —πάθια κατὰ τεκμήριον μαχητόν— λάβαιναν ἤδη τέλος. Μακάρι νὰ κρατοῦσαν κι' ἄλλο. Πόσο; 28 μῆνες δὲν σ' ἔφτακαν, τόσον ὡραῖα ἐπερνοῦσες; Τόσον! Ὅμως μόλις ἀπεκδύθημεν τὴ φανταρικὴ στολὴ καὶ περιεβλήθημεν ὡς ἱμάτιον φροντίδων, τὴν πολιτικήν, τότε ἐκτίμησα δεόντως τὴν ξεγνοιαξιά τους. Μαθηταί, φοιτηταί, στρατιῶται εἶναι (εἴμεθα) στὴ φροντίδα ἄλλων ἀτόμων ἢ θεσμῶν κατὰ κανόνα πίστεως καὶ εἰκόνα μαλαθακότητος.

Πρὶν τὸ λοιπὸν ἀνοιχτοῦμε στῆς ζωῆς τὸ τρεχαλητὸ καταπλεύσαμεν εἰς τὴν Παπαδιαμαντόνησον νὰ πάρουμε ἠθικὴν καὶ ψυχικὴν φόρα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σωματικὴν θὰ ἔλεγα, τὸ λέγω ἀλλὰ δὲν τὸ ἐννοῶ.

*

Τώρα προσώρας κοιτῶ δυὸ φωτογραφίες. Στὴ μία ἡ Τ. "Πάνω στὴν ἄμμο τὴν ξανθὴ" (τί ὡραία) διαβάζει καὶ μεταφράζει ποιήματα τοῦ Πὼλ Ἐλυάρ. Μπροστὰ θάλασσα. Μέγας Γιαλός, Μεγάλη ἄμμος; Ποιά στὸ καλό της ἦταν. Μὴ καὶ ἐδῶ προσάραξεν ὁ "Διαπόντιος, νεκρός, χωρὶς ποτὲ νὰ γίνει ὑποβρύχιος" ὁ "Νεκρὸς ταξιδιώτης"; Ἐγὼ αὐτὸς ξάπλα μὲ κλειστὰ μάτια σῶμα καὶ φάτσα νεότητος στρατιωτικῆς, μετ' ὀλιγόχρονης ἀναβολῆς λόγω σπουδῶν, καμμένος ἐμφανῶς ὡς χωρικὸς κι' ἀθαλάσσιος, ἀκουμβῶν τὸ κεφάλι σ' ἕνα "Κούτσουρο" ὄχι μαῦρο ἀλλὰ ὑπόλευκον.

"Ἔρημα γιαλόξυλα, λεῖα, ἀσπρουδερὰ καὶ σαπρά, λείψανα παλιῶν ἀγνώστων ναυαγίων, πλανώμενα ἐδῶ κι' ἐκεῖ εἰς τὸν ἀφρὸν ἢ κείμενα κάπου εἰς τὸν πάτον, τὰ ἔρριπτε τὸ πέλαγος ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον· ἔκειντο διεσπαρμένα ἐκεῖ διηγούμενα ἀφώνους ἱστορίας συμφορῶν καὶ πνιγμῶν καὶ ὀλέθρου".

Ἐκεῖ τὸ βρῆκα. Σὲ μία στρογγύλη πλευρὰ ἔγραψα μὲ κάτι μαρκαροειδὲς τῆς ἐποχῆς, τὴ γνωστὴ στροφὴ τοῦ Ὁδ. Ἐλύτη

ΣΕΛΙΣ 2

Εἶστε συγγενεῖς τοῦ Κακαουνάκη;

Στὴ μνήμη τοῦ δημοσιογράφου, μέλους τῆς Ἑ. Π. Σ., Νίκου Σωτηρίου· γιὰ νὰ γελάσει ἐκεῖ ψηλά.

Ὑπερακοντίζων τὸ Ἐλύτειον «ὅπου νὰ σᾶς βρίσκει τὸ κακό, ἀδελφοί, ὅπου καὶ νὰ θολώνει ὁ νοῦς σας, μνημονεύετε Διονύσιο Σολωμό, καὶ μνημονεύετε Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη...», ἰατρός τις θεραπεύων τὰς παθήσεις τῆς στοματικῆς κοιλότητος, καὶ δὴ τῶν ὀδοντικῶν φραγμῶν, πλὴν τῆς μνημονεύσεως, εἶχεν ἀναρτήσει, εἰς προβεβλημένον σημεῖον ἐπὶ τοίχου τῆς αἰθούσης τοῦ ἐργασιακοῦ του χώρου, φωτογραφία τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη· αὐτὴν τοῦ Χατζόπουλου ὄχι τὴ θρυλικὴ τοῦ Νιρβάνα, καθὼς ἤθελε νὰ μὴν εἶναι μὲ σκυμμένο κεφάλι καὶ κλειστὰ μάτια, ἀλλὰ νὰ αἰσθάνεται πὼς κάπως τὸν κοιτᾷ καὶ τὸν στηρίζει στὶς ὀδοντοσυνεντεύξεις του: γιὰ νὰ ἀπαλύνει τὸ πρόσωπο τοῦ «μαρτυρίου» του καὶ νὰ τὸν παραμυθεῖ τὶς ἀτέλειωτες ὧρες ἐργασίας καὶ ἀπαραμυθήτων μεριμνῶν στὸν χῶρο.

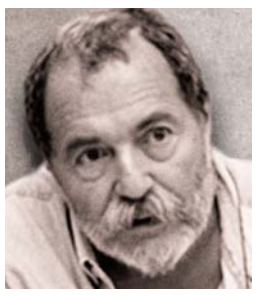

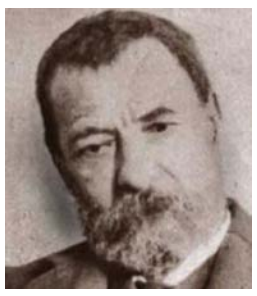

Μιὰν ἡμέρα, προσῆλθε καὶ ἐκάθησε στὴν ὀδοντοκαθέδραν,ὕπαρξις ὀδοντασθενοῦσα μέν, πλὴν χαρίεσσα, λυσίκομος, λεπτοφυὴς εἰς ἄκρον, Κρητικοπούλα στὴν καταγωγή. Τοῦ ἐφαίνετο ὡς ἡ Ματῆ τοῦ "Θέρος-Ἔρος" ἢ ὡς τὸ Ηὐριχνιὼ ἡ Ἁγιοθωμιανή· ἡμι-Κρητικοπούλα αὐτή. Οὐδὲ στιγμὴ δὲν ἐσκέφθη ὥς τις Παπαδιαμαντικὸς ἥρως, ὅστις στήνει τὰ βρόχια του στὰ χιόνια καὶ συλλαμβάνει τὶς ἀθῶες καρδιὲς ὡς μισοπαγωμένα κοτσύφια. Ἀπὸ τὰ ἑρτζιανὰ ἀκουγόταν, *μὲ φωνὴν χορδίζουσαν τοὺς ἀέρας*, ὁ Κοσμόπουλος μὲ ἀφιέρωμα στὸν Κρ(ο)υστάλλη: «τὸν μόνον ἄγνὸν δημοτικὸν [ποητήν], ὅστις ἐκ τοῦ φυσικοῦ μόνον δανείζεται τὴν δημώδη γλῶσσαν» κατὰ τὸν Παπαδιαμάντη. Μὲ Κρ(ο)υστάλλη καὶ ὑπὸ τὸ βλέμμα τοῦ κυρ-Ἀλέξανδρου προβλεπόταν εὐχάριστη ἡ συνεδρία.

Ἤχησεν τὸ φορητόν. Τὰ χέρια του ἦσαν ἀπασχολημένα μὲ τὴν μετρίαν ὀδονταλγίαν τῆς λεπτοφυοῦς. Ἀναγνώρισε τὴν κλήση. Εὐτυχῶς, οἱ νέες τεχνολογίες, ὀδοντωνυμοῦσες γὰρ (ἤγουν μπλὲ δόντι, Bluetooth), ἔδωκαν τὴ λύση. Ἦταν ὁ καλός του φίλος καὶ σύντροφος περὶ τὰ εἰκαστικά, ὁ Ν., πρωτοκλασσάτο στέλεχος τῆς καλλιτεχνικῆς ὁμάδας «ΙΡΙΔΑ». Ἐζήτη διευκρινήσεις γιὰ τὰ πολυτονικὰ σχόλια, κοινῶς λεζάντες, γιὰ τὰ ἔργα του τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ ἐκτεθοῦν στὴν ἐπικείμενη ἔκθεση «Εὐχῆς ἔργον», τῆς ὁμάδας «ΙΡΙΔΑ» στὸ «Βρυσάκι»· στὰ μέρη τοῦ Παπαδιαμάντη, πίσω ἀπὸ τὸ ναΰδριον τοῦ Ἁγίου Ἐλισσαίου, τοῦ τόπου τῶν πάλαι ποτὲ ἀγρυπνιοσυνάξεων μὲ τὸν παπα-Πλανᾶ καὶ τοὺς Σκιαθίους τριτεξαδέλφους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὁμαίμους Ζαχαρία καὶ Χαρίλαο Παπαντωνίου, τοὺς ὁμοπατρίους του. Ὁ Ν., καίτοι διδαχθεὶς τὴν ἱστορικὴ γραφή, ἐντούτοις τὸ πολυτονικό φρόνημά του εἶχεν καμφθεῖ ἀπὸ τὶς τέσσερις δεκαετίες μονοτονικοκατοχῆς.

Τοῦ ἀπήντησε σχετικά.

Αἴφνης ὑπὸ τῆς ὀδοντοβλαβοῦς ἐζητήθη νὰ κάμει μίαν ἐρώτηση:

—Παρακαλῶ, ἀπήντησεν αὐτός.

—Εἶστε συγγενεῖς τοῦ Κακαουνάκη; ἠρώτησεν.

—Πῶς; εἶπεν ἐκεῖνος ἐκπλαγείς!

—Νά, βλέπω ἔχετε τὴ φωτογραφία του στὸν τοῖχο!

Ἐσάστισεν παρ' ὀλίγον τὸ φιαλίδιον τῆς εὐγενόλης νὰ γλιστρίσει ἀπὸ τὰ χειροκτιοφοροῦντα χέρια του καὶ νὰ πέσει ἐπὶ τῆς λειομετάξου ἐσθῆτος της, μὲ μὴ ἀναστρέψιμες συνέπειες. Ἀλλὰ δὲν ἐγλίστρισεν.

Εἶτα, ἐλαφρῶς ἐμειδίασεν. Ἔρριψε βλέμμα συμπαθείας εἰς τὸν κυρ-Ἀλέξανδρον. Δὲν ἔτρεφε ἰδιαίτερη συμπάθεια πρὸς τὸν ἀείμνηστο δημοσιογράφο, ἀλλὰ ἡ ὁμοιότης του μὲ τὸν Παπαδιαμάντη μετρίασε κάπως τοὺς ἐνδοιασμούς του. Εἶναι βλέπεις καὶ οἱ συγγενικές του σχέσεις μὲ τὰ Ἄγραφα· ὅπως —γιατὶ νὰ τὸ κρύψωμεν ἄλλωστε, ποὺ ἔλεγε μεγάλος πολιτικὸς ἐκ Μεγαλονήσου— καὶ αὐτὲς τοῦ Παπαδιαμάντη μὲ τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ περιοχὴ τῆς Εὐρυτανίας. Μάλιστα, εἶναι γνωστὸν *πὼς ἂν τὰ Ἄγραφα σοῦ ξυπνοῦν τὴν ἄλλη Ἑλλάδα, ἡ Κρήτη σοῦ δίνει τὴν ταυτότητά της*· καὶ οἱ ἄνθρωποί της τὴν καρδιά τους ...προσέθηκεν.

Εἶπεν νὰ ἀρχίσει. Ἔλαβε μὲ νωχελικὴν κίνησιν τὴν σιελαντλίαν.

—Ἕνας παπποῦς μας εἶναι, ἐψέλλισεν.

Μόλις ἠκούσθη καὶ ἡ φωνή του ἐχάθη εἰς τὸν ρόχθον τῆς σιελαντλίας καὶ τὸ κλαρίνο τῆς θρυλικῆς, τῆς Ἀπείρου χώρας τοῦ Θ. Π., «Τρυγόνας» μὲ τὴν ὁποία ὁ Δημήτρης συνόδευσε τὸν Κρ(ο)υστάλλη του.

Κατόπιν, μετὰ στεναγμοῦ ἐψιθύρισεν:

—Κρίμα! Ἡ τηλοψία κέρδισε τὴν ἀνάγνωση. Ὁ Κακαουνάκης ἀναγνωρισιμότερος τοῦ Παπαδιαμάντη!

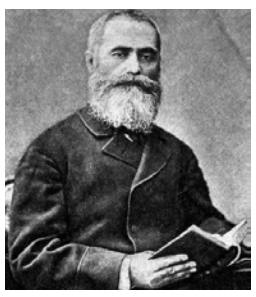

Ὅμως καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κρητικὸς δημοσιογράφος θὰ καταλάβαινε, πὼς αὐτὴ ἡ νίκη εἶναι προσωρινή, ἐφήμερη, ἐπίπλαστη. Προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ ἰσχὺς τῆς γραφίδας τοῦ Σκιαθίου θὰ ἐπαναφέρε τὴν τάξη ἀκόμη καὶ σὲ ἐπίπεδο ἀναγνωρισιμότητος.

Ἡ ἴδια περίπου ἐρώτηση ἐπανελήφθη εἰς διάστημα δύο περίπου ἐτῶν καὶ ἀπὸ ἄλλα δύο πρόσωπα. Τότε ὁ καλὸς ἰατρὸς ἀποφάσισε νὰ θέσει τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἥλων· μὲ μεσάζοντα τὸ πληκτρολόγιο ἐγκουγκλάρισεν καὶ παρέβαλε τὶς δύο εἰκόνες. Πράγματι ὑπῆρχε μεγάλη ὁμοιότης. Ὅμως, ὦ τοῦ θαύματος, στὴν ἱστοσελίδα: https://www.sansimera.gr/biographies/1144 (10. 11. 2017) στὸ βιογραφικὸ τοῦ Παπαδιαμάντη δημοσιεύεται, προφανῶς ἐκ παραδρομῆς λόγῳ ὀφθαλμοφανοῦς ὁμοιότητος, φωτογραφία τοῦ Ἀπόστολου Μακράκη (1831-1905), αὐτῆς τῆς πολὺ γνωστῆς ἐκκλησιαστικῆς φυσιογνωμίας, μὲ τὸν ὁποῖο διαφωνοῦσε ριζικὰ ὁ Παπαδιαμάντης!

Λοιπόν, ἡ ἴδια σχεδὸν μορφὴ μπορεῖ νὰ στεγάζει τόσον διάφορους χαρακτῆρες καὶ προσωπικότητες.

Κάποια φορὰ κοινοποίησε τὸν περὶ Κακαουνάκη διάλογο στὸν «Ἔμφρονα».

—Φτυστός, τοῦ ἀπήντησεν!

Τότε, αὐτὸς μετὰ στεναγμοῦ προσέθηκεν:

—Ναί, ἀλλά, *ἄλλα τὰ μάτια τοῦ λαγοῦ κι' ἄλλα τῆς κουκουβάγιας.*

Ντῖνος Ἀγραφιώτης

«Στοὺ Σκιάθου...»

ἢ, πῶς πρωτογνώρισα τὴ νῆσο τῶν λογίων, τὴ Σκιάθο

Ἦταν μετὰ τὸ Πασχα τοῦ 1963. Μαθητὲς εἴμασταν στὴ ἕκτη τοῦ Δημοτικοῦ κι ὁ δάσκαλος, ὁ μακαρίτης σήμερα Ἀνέστης Κούκουρας, ἀπὸ τοὺς Καθενοὺς τῆς Εὔβοιας, μᾶς μήνυσε πὼς ἡ ἀποχαιρετιστήρια ἐκδρομή μας θὰ ἦταν στὴ Σκιάθο. Ἔτσι, ἕνα ἡλιόλουστο πρωϊνὸ τοῦ Ματου μὲ τὸ τρεχαντηράκι τοῦ μπάρμπα Γιάννη τοῦ Φηύβγα κινήσαμε γιὰ τὴ γειτονα νῆσο μὲ σκοπὸ νὰ ἐπισκεφτοῦμε τὸ σπίτι τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ νὰ πᾶμε καὶ στὶς «Κουκναριές», τὴν περίφημη παραλία μὲ τὴ χρυσὴ τὴν ἄμμο.

Γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια τὴ Σκιάθο τὴ γνωρίζαμε μονάχα ἀπὸ μακρυά, ὅταν τὴν ἀγαναντεύαμε ἀπὸ τὸ χωριό μας, τὸ Κλῆμα, ν' ἁπλώνεται ἀπέναντί μας μέσα στὸ πέλαγο σὰν ἕνα μεγάλο σκουροπράσινο κῆτος. Χώρια ποὺ προσέχαμε πόση ὥρα θὰ κάμει ὁ «Πασχάλης» κι ἡ «Κατερίνα», τὰ δυὸ καΐκια δηλαδὴ ποὺ κάνανε τὸ δρομολόγιο Σκόπελος-Βόλος, ἀπὸ τὸ φανάρι τῆς Σκιάθου ἴσαμε τὸ Λουτράκι, γιὰ νὰ δοῦμε ποιό εἶναι τὸ πιὸ γρήγορο, ἀλλὰ καὶ πιὸ καλοτάξιδο ὅταν εἶχε θάλασσα... Ἐπίσης θὰ πρέπει νὰ πῶ, ὅτι ἡ Σκιάθος ἔχει ἀπομείνει στὴν παιδικὴ τὴ μνήμη τυλιγμένη σὲ γκρίζα χρώματα καὶ μὲ τὴ βαρειὰ τὴ μυρωδιὰ τῆς ξυνίλας ἀνακατωμένης μὲ τὴ μυρωδιὰ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ πετρελαίου. Κι αὐτὸ γιατὶ μικρὸ παιδάκι γύρω στὰ ἕξη ἢ στὰ ἑφτά, ὅταν ἐπιστρέφαμε ἕνα κρύο χειμωνιάτικο ἀπόγευμα ἀπὸ τὸν Βόλο μὲ τρικυμία καλή, ζαλισμένοι καθὼς εἴμασταν καὶ τσακισμένοι ἀπὸ τὸν ἐμετό, ὅταν τὸ καΐκι ἔφτασε στὴ Σκιάθο, βγήκαμε ἔξω, μέχρι νὰ ξεφορτώσει, γιὰ ν' ἀνασάνουμε. Ἦταν ὅμως τέτοιος ὁ καιρός, ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ ἀνάσα πήραμε...

Ἀκόμα τὴ Σκιάθο τὴν ἔχω τυπωμένη στὴν ψυχή μου νὰ εἶναι γένους... ἀρσενικοῦ, γιατὶ οἱ παλιοὶ Κλη**μ**ατιανοὶ δὲ λέγανε ποτὲ ἡ Σκιάθος ἢ ἡ Σκίαθος ποὺ προτιμοῦσε κι ὁ πολὺς Ἰω. Ν. Φραγκούλας-, ἀλλὰ «οὑ Σκιάθους!!! Εἶχαν μάλιστα ἐφεύρει καὶ τὸ σκωπτικὸ δίστιχο:

«Στοὺ Σκόπιλου στοὺ Σκιάθου ρωτῆσαν τοὺ γα**b**ρό.. κ.λ.π.»
(Σκόπελος= ἡ Χώρα)

Ἔτσι λοιπόν, ἐκεῖνο τὸ πρωϊνὸ τοῦ Ματου ταξιδεύαμε γιὰ τὴ γειτονα νῆσο μὲ λίγο θαλασσάκι νὰ μᾶς ταρακουνάει, περιχαρεῖς ὡστόσο ποὺ θὰ τὴν ἐπισκεπτόμασταν.

Τότε τὰ καΐκια καὶ τὰ πλοῖα ἄραζαν μπροστὰ στὸ λιμάνι κι ὄχι ἐδῶ ποὺ πάνε σήμερα. Ἐντύπωση δὲ ἔκανε στὸν ἐπισκέπτη ἡ μεγάλη σιδερένια σημαδούρα, ποὺ ἦταν σιμὰ στὸ «Μποῦρτζι» μέχρι τὶς πρῶτες χρονιὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1970. Σήμερα ἀγνοῶ τὶ ἀπέγινε.

Σὰ φτάσαμε, λοιπόν, πήγαμε κατευθεῖαν στὸ σπίτι τοῦ Παπαδιαμάντη, ποὺ ἦταν λίγο παραπάνω ἀπὸ τὴν προκυμαία. Ἡσυχη πολίχνη τότε ἡ Σκιάθος, δίχως κάνενα ἴχνος κοσμοπολιτισμοῦ, μᾶς συνεπῆρε στ' ἀλήθεια, γιατὶ εἶχε μιὰν ἁπλότητα κι ἀρχοντιὰ ποὺ τὴ χαιρόταν ἡ παιδική μας ψυχή, μὲ τὰ νοικοκυρεμένα μαγαζάκια καὶ τὰ στολισμένα σπίτια. Κάτι δηλαδὴ ποὺ δὲν τὸ εἴχαμε στὸ χωριό μας, ἐπειδὴ ἡ Σκιάθος εἶχε κι ἄλλο ἕνα στοιχεῖο: αὐτὸ τῆς ἐπαρχιακῆς πολέως.

Τὸ μόνο ποὺ θυμᾶμαι ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Παπαδιαμάντη ἦταν τὸ γιατάκι σιμὰ στὴν παραστιά, ὅπου ἄφησε τὴν ἔσχατη πνοή του καὶ τὸ λιτὸ τραπέζι-γραφεῖο μὲ τὸ καλαμάρι καὶ τὸ μελανοδοχεῖο ἐκεῖνο, ποὺ ἦταν καμωμένο ἀπὸ ὀστρακοειδές, μᾶλλον πόδι μεγάλης καβούρας καὶ δέποζε πάνω στὸ σκοῦρο-καφὲ γραφεῖο... Μὲ ἐντυπωσίασε πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸ χειμωνιάτικο δωμάτιο μὲ τὴν παραστιὰ καὶ τὸ ντυμένο, μὲ γεράνιο ὕφασμα, στρῶμα, αὐτὸ τὸ γραφεῖο. Γιατὶ τὸ σκηνικὸ τοῦ χειμωνιάτικου μὲ τὴ παραστιὰ καὶ τὸ «μιντέρι» ἦταν κάτι ποὺ τὸ ζούσαμε στὸ χωριό, ἀφοῦ ἔτσι ἦταν ὅλα τὰ σπίτια. Μὲ λίγα λόγια, εἶχα τὴν ἐντύπωση πὼς ὁ Παπαδιαμάντης ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς συγχωριανούς μου, γείτονας, συγγενής, φίλος... Καὶ μήπως δὲν ἦταν!!! Ἀργότερα, ὅταν πιὸ ὥριμος διάβασα μὲ προσοχὴ τὰ Σκιαθίτικα διηγήματα τοῦ Ππδ. πρόσεξα ἕνα πράγμα: πὼς πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἀναφέρονται ἐκεῖ, τὰ εἶχα κι ὁ ἴδιος ζήσει στὴ μικρή, κλειστὴ κοινωνία τοῦ χωριοῦ μου. Καὶ τὰ ξαναζῶ διαβάζοντάς τον. Πῶς, λοιπόν, νὰ μὴν μνημονεύω κι εὐγνωμονῶ;

π. Κωνσταντῖνος Ν. Καλλιανός

Ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου
Ἁγιάκωβος ἐτέχθη!

Ἔχοντας -ὡς δημοσιογράφος- τὴν ἔγνοια μήπως ἡ "Τύρβη" δὲν ἔχει στὶς σελίδες της τὴ σχετικὰ πρόσφατη χαρμόσυνη εἴδηση τῆς ἁγιοκατάταξης τοῦ π. Ἰακώβου (Τσαλίκη) (1920-1991), σπεύδω νὰ τὴν καταγράψω.

Μερικὰ εἰκοσιτετράωρα πρὶν τὴν ἀνακοίνωση τῆς ἁγιοκατατάταξής του διάβαζα ἕνα βιβλίο μὲ ἀφηγήσεις ἀνθρώπων ποὺ τὸν ἔζησαν καὶ ἀναρωτιόμουν γιατί καθυστερεῖ ἡ ἀνακήρυξή του. Ἀφοῦ ἤδη ἡ ἐκκλησιαστικὴ πεποίθηση βοᾷ, κράζει: Πατήρ: Ὁ Ἀββᾶς!

Συμπληρώνεται λοιπὸν μία τριάδα σύγχρονων ἁγίων, τὴν ὁποία ἀποτελοῦν ὁ Ὅσιος Πορφύριος ὁ Καυσοκαλυβίτης (1906-1991), ὁ Ὅσιος Παΐσιος ὁ Ἁγιορείτης (1924-1994) καὶ τώρα ὁ Ὅσιος Ἰάκωβος ὁ Ὁσιοδαυίτης. Γιὰ τὸν ἐξαγιασμὸ τοῦ τελευταίου, ὡστόσο, δὲν φέρω καμία... προσωπικὴ εὐθύνη. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ἁπλός: δὲν τὸν συνάντησα ποτέ. Ἔτσι, δὲν κακοπάθησε ἀπὸ μένα, δὲν τοῦ χάλασα ποτὲ τὴν Ἡσυχία, δὲν τὸν ἐπιβάρυνα μὲ τὰ προβλήματα, τὰ λάθη, τὰ ἀτοπήματα, τὶς ἐμμονές, τὶς στενοχώριες, τὶς ἀγωνίες, τὴν ἀδιακρισία μου...

Παρ' ὅλα αὐτά, ὅταν ἔμαθα γιὰ τὴν ἐπίσημη ἀνακήρυξή του ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἱκανοποίηση ποὺ ἔνιωσα, σκέφτηκα ἀμέσως: "ἁγιάσαμε ἀκόμη ἕναν"! Ἔτσι, κατὰ κάποιον τρόπον ἀνέλαβα τὴν προσωπικὴ πολιτική... εὐθύνη. Οἱ ἅγιοι, βλέπετε, μὲ τὴ λεπτότητα καὶ τὴν εὐαισθησία ποὺ τοὺς διακρίνει, σηκώνουν στοὺς ὤμους τους καὶ κουβαλοῦν στὶς καρδιές τους βάρη ποὺ δὲν εἶναι δικά τους καὶ δὲν τοὺς ἀντιστοιχοῦν! Αὐτὴ δὲν εἶναι καὶ μία "χρησιμότητά" τους σὲ ἕναν κόσμο ἐγωισμοῦ, ἀνευθυνότητας, ἀσπλαχνίας καὶ ἀπονιᾶς;

Ὅπως καταλαβαίνετε τὸ "ἁγιάσαμε ἀκόμη ἕναν" δὲν ἀναφερόταν στὶς θεολογικὲς καὶ ἐκκλησιολογικὲς προϋποθέσεις μὲ τὶς ὁποῖες πραγματοποιεῖται μία ἁγιοκατάταξη, ἀλλὰ σὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ ἀνέφερα πιὸ μπροστὰ καὶ ὑφίστανται οἱ ἐν πορείᾳ ἅγιοι ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἁγιογδύτες. Γιατί τί ἄλλο μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ δική μας προσφυγὴ σ' αὐτοὺς παρὰ τὸ γδύσιμό τους ἀπὸ τὸν νοητὸ χιτῶνα ποὺ ἐπιχειροῦν νὰ περιβληθοῦν;

Σίγουρα ὅμως καὶ οἱ θεολογικὲς καὶ ἐκκλησιολογικὲς προϋποθέσεις δὲν ἀγνοοῦν τὴ σχέση τῶν πρωταθλητῶν αὐτῶν μὲ τὰ ποικίλα ἀνθρώπινα ἀτοπήματα καὶ τὴν ἐπώδυνη συναναστροφή τους μὲ τὸν κόσμο. Ἄλλωστε μπορεῖ ἄραγε κάποιος νὰ ἐξαγιαστεῖ, νὰ ἁγιάσει, ἂν δὲν ὑποστεῖ ὅλη τὴν ἀνθρώπινη παράνοια, μικρόνοια, μικρότητα, ἐλαφρότητα, ἢ ἀκόμη καὶ τὴν κακότητα, τὴν ἐκμετάλλευση καὶ βέβαια τὸν συσσωρευμένο ἀνθρώπινο πόνο ποὺ οἱ ἅγιοι καλοῦνται νὰ θεραπεύσουν; "Ἂν ἀφαιρέσεις τοὺς πειρασμοὺς κανένας δὲν σώζεται", γράφει νομίζω κάπου στὸ γεροντικό. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖ τὸν καλύτερο πειρασμὸ γιὰ νὰ ἁγιάσει κανείς. Καὶ μὲ τὴν καλὴ καὶ μὲ τὴν κακὴ ἔννοια.

Τί σημαίνει ὅμως μία νέα ἀνακήρυξη ἁγίου στὶς μέρες μας; Μὰ πολλά, πάρα πολλά! Καὶ τὸ σημαντικότερο: τὴν κατατρόπωση τοῦ θανάτου σ' αὐτὸ τὸ ἀέναο πρωτάθλημα ὅπου σχεδὸν δὲν βλέπουμε ἄσπρη μέρα. Καὶ παρόλο ποὺ δὲν νικᾶμε προσωπικά, σημασία ἔχει ποὺ σκάει ὁ θάνατος καὶ ἡ πεθαμενίλα του, γιὰ νὰ παραφράσω κάπως τὸν Καβάφη καὶ τὸ ξεμπρόστιασμα ποὺ κάνει στὸν Ἰουλιανὸ τὸν Παραβάτη.

Ἅγιος Ἰάκωβος λοιπὸν ἀπὸ τοῦδε καὶ στὸ ἑξῆς ὁ Γιάκωβος, ὅπως τὸν φώναζε ἡ μητέρα του. Κι' ἔτσι τὸ δικό μας ἐπιφώνημα "Α!", ἔκφραση τῆς ἐκτίμησής μας γιὰ τὴ θαυμαστή του πορεία, ἑνώνεται γιὰ πάντα μὲ τὸ τζιέρι της ποὺ γίνεται Ἁγιάκωβος! Τέτοια πρόσωπα μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἀποκαλοῦμε ἀκόμη τὸ κάθε ἔτος Σωτήριο.

Νέος Ἅγιος, Ἁγιάκωβος ἐτέχθη! Χαρεῖτε χαρὰν μεγάλην!

Καλὰ Χριστούγεννα, καλὸ νέο ἔτος.

Ἀκολουθεῖ: Ἡ τύχη τοῦ Ἁγιάκωβου.

Στέλιος Κοῦκος

Β.Π. Καραγιάννη -
Στὸ Μέγα Γιαλὸ (γιαλὸ πηγαίναμε)

☛ ΕΚ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΕΛΙΔΟΣ

"Ὅπου καὶ νὰ σᾶς βρίσκει τὸ κακὸ ἀδεφλοί κ.λπ." καὶ ἔκαμα κι' ἕνα σχέδιο δὲ θυμᾶμαι τί. Κάθε μέρα σ' αὐτὸ πηγαίναμε γιὰ τὰ ἀδόκιμα μπάνια μας, ὡς κωμικοτραγικὰ ἀκολύμβητοι καὶ οἱ δυό. Διαβάζαμε κι' ἐρεμβάζαμε γενικῶς κοιτώντας τὸ πέλαγος τὸ Αἰγαῖον. Οἱ λιγοστὲς ἡμέρες πέρασαν, γλίστρησαν ὡς ἡ ἄμμος στὰ δάχτυλά μας. Συντροφιὰ τὰ δυὸ νεανικὰ κορμιά μας εἶχαν τὸ λοιπόν, ἕναν κορμό, δὲν τὸν λέω κούτσουρο, ἀδιευκρινίστου ξυλικῆς καταγωγῆς, μισοῦ μέτρου μῆκος καὶ 30 πόντων διάμετρο. Σ' αὐτὸ πάνω ἔγραψα τὸ ὄνομά Του κι' ὅσο καὶ ἂν φυσοῦσε ὁ μπάτης δὲν τὸ ἔσβηνε.

Στὸ μέλλον ἡ βροχὴ καὶ τὸ κῦμα κυρίως ποὺ θὰ τὸ ἔγλειφε στὴν ἀρχὴ ἡδονικὰ καὶ στὴ συνέχεια διαβρωτικά, θὰ τὸ ἔσβηνε· ἡ μελάνη θὰ κυλοῦσε στὴν ἄμμο ὅπως τὸ αἷμα ἐκείνου τοῦ πτωχοῦ αἰπόλου-ἁγίου (Τζιόμπανου) ποὺ ἔλουσε τὰ ἄνθη καὶ τοὺς χλωροὺς κλάδους τῆς γῆς μετὰ τὴν σφαγήν του ἀπὸ τοὺς Ἀγαρηνοὺς πειρατές.

Στὶς νυχτερινές μας περιηγήσεις στὰ σοκάκια τῆς πολίχνης (χά, πολίχνη!) ἀπὸ κατάστημα μὲ τουριστικὰ εἴδη πῆρα μία ὑποπρασίνη ὑποκαμίσα ἄνευ κομβίων. Τὴ φυλάγω ἀκόμα. Ξεντράχλιαβος δὲ σχεδὸν ἐπισκέφτηκα τὴν οἰκία τοῦ σπιτιοῦ Του κι' ἐφωτογραφήθην στὴ σάλα καὶ τὴ σκάλα του, ὡς κανονικὸς τουρίστας.

Ἀγόρασα περιπλέον καὶ ἕνα μικρὸ κεραμικὸ ἐνθύμιον μὲ τὴ μορφή Του καὶ πάνω του τὸ Μοι(υ)ρολόγιον, παπαδιαμαντοπασπαρτοῦ πλέον περὶ-παθῶν καὶ πάθιων. Τὸ πρόσεξε τὶς προάλλες στὴ βιβλιοθήκη τοῦ γραφείου μου ὁ κυρ' Ἀντώνιος πασῶν τῶν Γρεβενῶν καὶ Γρεβενίτου, κι' ἐθαμβήθη, μαζί του κι' ἐγὼ ποὺ τὸ εἶχα λησμόνησει. Μᾶλλον ἔχει γίνει πέτσα τοῦ χώρου μου, αἰωρούμενος κονιορτὸς ὡς ἄδηλος ἀναπνοὴ ἀναπνεόμενος. Τὸ ἔχω παρὰ ἕναν τεσσαράκοντα χρόνους, ὅσοι κι' οἱ ραβδισμοὶ τῆς Γραφῆς· ἄσπαστον μὲ μία μόνον ἐλαφρὰν ἀμυχή.

Καὶ ἦταν αὐτὸ τὸ πρῶτο τῆς ζωῆς μου ταξείδιον ἐκεῖ...